

Opierając się na danych „Przewodnika Bibliograficznego” ustal i przeanalizuj symbole UKD wymienionych opisów [dla ułatwienia numery PB podano przy opisach]

1. Literatura piękna

1.	0001036/98 Baczyński, Krzysztof Kamil : Sen w granicie kuty : wybór poezji. – Wrocław, 1997	
2.	0008202/98 Sztaudynger, Jan : Piórka. – Kraków, 1998	
3.	0002374/98 Shakespeare, William : Makbet. – Kraków, 1997	
4.	0006883/98 Prus, Bolesław : Anielka. – Bielsko-Biała, [1996]	
5.	0002431/98 Sienkiewicz, Henryk : Quo vadis. – Katowice, [1997]	
6.	0004797/98 Baudelaire, Charles : Moje obnażone serce. – Wrocław, 1997	
7.	0000381/98 Golding, William : Ruchomy cel. – Poznań, 1997	
8.	0006563/98 Jan Paweł : Rodzino, co mówisz o sobie ? : dokumenty i przemówienia papieskie w Roku Rodziny. – Kraków, 1995	
9.	0008193/98 Poświatowska, Halina : Listy. – Kraków, 1998	
10.	0007858/98 Chmielewska, Joanna : Jak wytrzymać z mężczyzną ? - Warszawa, 1998	
11.	0000998/98 Brown, H. Jackson : O przyjaźni : mały skarbczyk porad życiowych. – Poznań, cop.1997	
12.	0007254/98 Kisielewski, Stefan : Felietony zdjęte przez cenzurę. - Warszawa, 1998	
13.	0005153/98 Andersen, Hans Christian : Baśnie. – Warszawa, [1997]	
14.	0002459/98 Sienkiewicz, Henryk : W pustyni i w puszczy. – Kraków, 1997	
15.	0013215/98 Gallus Anonymus : Kroniki. – Warszawa, 1998	
16.	0004040/98 Fronczek, Zbigniew Włodzimierz : Poprawki do portretu : opowiadania, szkice, reportaże, gawędy. - Lublin, 1997	
17.	0007261/98 Mianowska, Joanna : Antologia rosyjskiej prozy emigracyjnej : (pierwsza i trzecia fala emigracji). - Bydgoszcz, 1997	
18.	0002104/98 Poezja bez granic : VIII Najazd Poetów na Zamek Piastów Śl. – Brzeg, 1997	
19.	0001060/98 Ziarno tej ziemi : Święty Wojciech w prozie i poezji polskiej. – Poznań, 1997	
20.	0000784/98 Wiersze polskich poetów dla dzieci. – Poznań, cop. 1997	
21.	0000406/98 Kochanowski, Jan : Proza. - Wrocław [etc.], 1997	
22.	0005504/98 Poświatowska, Halina : Proza : Opowieść dla przyjaciela, opowiadania, dramat. – Kraków, 1998	

2. Językoznawstwo i literaturoznawstwo

23.	0004012/98 Tezaurus terminologii translatorycznej. – Warszawa, 1998	
24.	16006/98 Voellnagel, Andrzej : Jak nie tłumaczyć tekstów technicznych. – Warszawa, 1998	
25.	0004014/98 Uczymy się polskiego, podręcznik języka polskiego dla cudzoziemców. [T.] 1, Teksty. – Warszawa, 1998	
26.	0000977/98 Salwa, Piotr : Podróżuj z włoskim : rozmówki. – Warszawa, 1997	
27.	0007817/98 Nazwy miejscowe Polski, historia, pochodzenie, zmiany.[T.] 2, C-D. – Kraków, 1997	
28.	0000980/98 Wiśniewski, Marek : Zarys fonetyki i fonologii współczesnego języka polskiego. – Toruń, 1997	
29.	0013803/98 Bartnicka-Dąbkowska, Barbara : Gramatyka języka polskiego : podręcznik dla cudzoziemców. – Warszawa, 1998	
30.	0000675/98 Mały słownik języka polskiego. – Warszawa, 1997	
31.	0001531/98 Mika, Tomasz : Słownik synonimów nie tylko dla ucznia. - Poznań, [1997]	
32.	0016338/98 Brückner, Aleksander : Słownik etymologiczny języka polskiego. – Warszawa, 1998	
33.	0015998/98 Mały słownik polsko-laciński. – Warszawa, 1998	
34.	0002339/98 Sadziński, Roman : Mini Wörterbuch Deutsch-Polnisch, Polnisch-Deutsch. – Warszawa, cop. 1997	
35.	0006424/98 Choroś, Monika : Słownik nazw miejscowych Górnego Śląska polsko-niemiecki .... – Opole, 1997	
36.	0014752/98 Słownik terminów literackich. – Wrocław [etc.], cop. 1998	
37.	0008157/98 Watts, Nigel : Jak napisać powieść. – Kraków, 1998	
38.	0001280/98 Cieślikowski, Sławomir : W kręgu genologii i teorii sugestii. – Łódź, 1995	
39.	0000691/98 Witkowska, Alina : Romantyzm. – Warszawa, 1997	
40.	0000118/98 Kleiner, Juliusz : Zygmunt Krasiński : studia. – Warszawa, 1998	
41.	0001539/98 Olejniczak, Józef : Czytając Miłosza. – Katowice, 1997	
42.	0009474/98 Morsztyn, Jan Andrzej : Wybór poezji. – Wrocław [etc.], 1998. – (Biblioteka Narodowa)	

3. Nauki stosowane, sztuka, sport

43.	0014322/98 Czynnościowe leczenie złamań. – Warszawa, 1998	
44.	0004749/98 Kiedy choroba nowotworowa powraca. – Poznań, 1997	
45.	0013410/98 Domowe sposoby leczenia. – Warszawa, 1998	
46.	0008407/98 Spiechowicz, Eugeniusz : Grzybice jamy ustnej. – Warszawa, 1998	
47.	0013723/98 Ciesielski, Leszek Jan : Otrzewna : etiopatogeneza, rozpoznawanie i leczenie zapaleń. – Wrocław, 1997	
48.	0000612/98 Widuchowski, Jerzy : Kolano : urazy i obrażenia sportowe. – Katowice, 1997	
49.	0005746/98 Mossakowski, Mirosław J. : Guzy układu nerwowego. – Wrocław [etc.], 1997	
50.	0008068/98 Koszewski, Waldemar : Przerzuty nowotworowe do mózgowia : epidemiologia, leczenie, rokowanie. – Warszawa, 1998	
51.	0016326/98 Encyklopedia sztuki starożytnej : Europa, Azja, Afryka, Ameryka. – Warszawa, 1998	
52.	0015640/98 Stierlin, Henri : Grecja : od Myken do Partenonu. – Warszawa, 1998	
53.	0012127/98 Omilanowska, Małgorzata : Stefan Szyller : 1857-1933 : warszawski architekt doby historyzmu. T. 2. – Warszawa, 1995	
54.	0010755/98 Kobyliński, Szymon : Matejko - maleńki olbrzym. – Warszawa, 1997	
55.	0001265/98 Kozub, Zbigniew : Feliks Nowowiejski. – Poznań, 1994	
56.	0003715/98 Lemann, Jolanta : Eugeniusz Cękański. – [Łódź], 1996	
57.	0000358/98 Pleśniarowicz, Krzysztof : Kantor : artysta końca wieku. – Wrocław, 1997	
58.	0013464/98 System upowszechniania sportu : raport z badań. – Warszawa, 1998	
59.	0006419/98 Mieczkowski, Tadeusz : Nauczanie akrobatyki. T. 1, Ćwiczenia indywidualne. – Szczecin, 1997	
60.	0004784/98 Starzyński, Jacek : Tao kajaka : materiały szkoleniowe. – Warszawa, cop. 1997	

4.. Archeologia, geografia, biografie, historia

61.	0009070/98 Ostoja-Zagórski, Janusz : Polska w starożytności : (500 000 lat p.n.e. - 500 lat n.e). – Poznań, 1998	
62.	0004345/98 Piskorz, Sławomir : Geografia świata i Polski : podręcznik dla szkoły średniej. – Warszawa, 1998	
63.	0013891/98 Mielcarek, Remigiusz : Poradnik obieżyswiata czyli Jak tanio podróżować. - Poznań, 1998	
64.	0005216/98 Świat : atlas geograficzny z częścią encyklopedyczną. – Warszawa ; Wrocław, 1997	
65.	0014156/98 Atlas historyczny Polski. – Warszawa ; Wrocław, 1998	
66.	0003211/98 Plit, Florian : Geografia krajów Europy i Azji. – Warszawa, 1998	
67.	0011132/98 Wielka Brytania. – Warszawa, cop. 1997	
68.	0003214/98 Świtalski, Edward : Geografia Polski : zestaw zadań dla szkół ponadpodstawowych. – Toruń, 1997	
69.	0000480/98 Lubocka-Hoffmann, Maria : Frombork. – Sztutowo, 1997	
70.	0000787/98 Jędrzejczyk, Dobiesław : Antropogeografia polska XIX i XX wieku. – Warszawa, 1997	
71.	0005906/98 Słownik biograficzny Pomorza Nadwiślańskiego. T. 4, R-Ż. – Gdańsk, 1997	
72.	0012126/98 Omiłanowska, Małgorzata : Stefan Szyller : 1857-1933 : warszawski architekt doby historyzmu.T. 1. – Warszawa, 1995	
73.	0011316/98 Maluskiewicz, Piotr : Wielkopolskim szlakiem Adama Mickiewicza. – Poznań, 1998	
74.	0001092/98 Toporek, Marian : Historia powszechna w pigułce. – Kraków, [1997]	
75.	0008832/98 Roszkowski, Wojciech : Półwiecze, historia polityczna świata po 1945 roku. – Warszawa, 1997	
76.	0013265/98 Roaf, Michael : Mezopotamia. – Warszawa, 1998	
77.	0000487/98 Mackenney, Richard : Europa XVI wieku : ekspansja i konflikt. – Warszawa, 1997	
78.	0011635/98 Iosephus Flavius : Dawne dzieje Izraela. Cz. 1. – Warszawa, 1997	
79.	0000196/98 Kwiatkiewicz, Piotr : Historia Polski : pytania i odpowiedzi. – Poznań, 1997	
80.	0014171/98 Kot, Wiesław : Ilustrowane dzieje kultury i nauki polskiej. – Poznań, cop. 1998	
81.	0014185/98 Zatwarnicki, Wojciech : W gminie Cisna. – Krosno, 1998	
82.	0012321/98 Gierowski, Józef Andrzej : The Polish-Lithuanian Commonwealth in the XVIIIth century : from anarchy to well-organised state. – Kraków, 1996	
83.	0011651/98 Staszewski, Jacek : August II Mocny. – Wrocław [etc.], 1998	
84.	0013908/98 Dwór polski w XIX wieku, zjawisko historyczne i kulturowe. – Warszawa, 1998	

3. NAUKI SPOŁECZNE. PRAWO. ADMINISTRACJA	
<i>Wybrane działy</i>	<i>Wybrane uwagi i przykłady</i>
31 Statystyka	311.3(083.41) – Tablice statystyczne, więc : 311.3(083.41)(438) – Statystyka Polski ale 62(083.41) Statystyka rolnictwa. Inne zagadnienia klasyfikuje się raczej regularnie
316 Socjologia	Dział dość trudny acz regularny. Zwykle wystarczają proste symbole lub ich złożenia. Mają tu zastosowanie poddziały wspólne „osoby” –05...
32 Polityka	Do polityki zaliczamy zagadnienia współczesne. Opracowania z przeszłości przydzielamy do odpowiednich działów historii – 94. Niegdyś formalnie wyznaczono daty przydziału do polityki : dla Polski (do roku 1956) i dla świata (do 1945). Współcześnie brak jeszcze takich ustaleń, choć najbardziej prawdopodobny będzie rok 1989
323 Polityka wewnętrzna. Dyplomacja. Stosunki międzynarodowe	Jest odpowiednikiem historii polityczno–społecznej w odniesieniu do współczesności. Książki tu przydzielane winny posługiwać się opisem, a nie refleksją historyczną. Książki pisane z perspektywy historycznej klasyfikuje się do 94. Zatem : 323.2/.3(438)1999(047) – Reportaż o protestach społecznych w 1999 roku, ale 94(438).083::323.2/.31956 – Historia wydarzeń Października 1956 roku
327 Polityka zagraniczna	W zasadzie klasyfikuje się regularnie. Np. 327(438:430) – Stosunki polsko–niemieckie
329 Partie polityczne	Rozbudowa przez poddziały wspólne miejsca, A/Z i syntetyczne 329(438) – Partie polityczne w Polsce 329(438) KPN– Konfederacja Polski Niepodległej 329.11’21(41) – Partie konserwatywno–monarchistyczne w Wielkiej Brytanii
33 Ekonomia	Klasyfikuje się raczej regularnie. W obrębie kilku dzieł, np. 331 – Praca szerokie zastosowanie mają poddziały wspólne „osoby” –05..
34 Prawo	Klasyfikuje się raczej regularnie. Mają tu zastosowanie poddziały wspólne formy (094). Reportaże kryminalne klasyfikuje się do prawa karnego – 343, np. 343.57(438)(047) – Reportaż o handlarzach narkotyków w Polsce
35 Administracja publiczna. Wojskowość	Klasyfikuje się raczej regularnie. Tu klasyfikujemy tylko zagadnienia współczesne, inne do odpowiednich działów historii – 94
36 Opieka społeczna. Ubezpieczenia	Klasyfikuje się dość regularnie. Szerokie zastosowanie mają poddziały wspólne „osoby” –05..
37 Pedagogika	Na uwagę zasługują podziały analityczne 37.01/.08, które można dodawać do odpowiednich symbolu z działów 371/379. Np.: 37.03 – Kształcenie osobowości 377.3.03 – Kształcenie osobowości w zasadniczych szkołach zawodowych
372 Metodyka nauczania	Np. podręczniki metodyczne do nauczania poszczególnych przedmiotów (tworzy się je wg prostej zasady): 372.853 – Nauczanie fizyki (53 – Fizyka) 372.854 – Nauczanie chemii (54 – Chemia) 372.878 – Nauczanie muzyki (78 – Muzyka)
39 Etnografia. Zwyczaje. Folklor	Np.: 39(73) – Zwyczaje w USA 39(=19) – Zwyczaje Ormian 39(438 Śląsk) – Folklor na Śląsku ale 398.2:821.161.1–1 – Poezje ludowe

PORZĄDKOWANIE OPISÓW

- ❑ Karty w katalogu opartym na UKD szeregujemy wg kolejności (porządku) wzrastającej wartości liczbowej symboli głównych.

Np.:

02
159.9
31
311.3
551.2
561.22
615.2
615.8
622.33
811.162.1
913
94

Przy założeniu, że karty oznaczone będą tylko jednym symbolem ich układ (kolejność) będzie następujący

- ❑ W obrębie jednolitych symboli szereguje się zgodnie z tzw. „porządkiem poziomym” (zob. tablice UKD. UDC–P022, s. X)

Priorytet	Znak	Przykład
A. Najpierw wg symboli połączonych znakiem +	+	622.33+622.691
B. kolejno wg symboli połączonych znakiem /	/	622.33/34
C. kolejno wg symboli bez znaków (symbol prosty)	(symbol prosty)	622.33
D. kolejno wg symboli połączonych znakiem :	:	622.33:338.12
lub wg symboli połączonych znakiem ::	::	622.33::338.12
E. kolejno symbole rozwinięte (tzn. z podziałami wspólnymi lub analitycznymi)	(symbol rozwinięty)	622.33(438)

Ad. A W obrębie jednolitego symbolu złożonego ze znakiem ‘+’ następująco:

622.33+622.691 622.33+622.8 622.33+629.42	↓	Drugi człon rosnąco
---	---	---------------------

Ad. B W obrębie jednolitego symbolu złożonego ze znakiem ‘/’ następująco:

622.33/37 622.33/36 622.33/34	↑	Drugi człon malejąco
-------------------------------------	---	----------------------

Ad. D W obrębie jednolitego symbolu złożonego ze znakiem ‘:’ lub ‘::’ następująco:

622.33:338.12 622.33:551.4 622.33:556	↓	Drugi człon rosnąco
---	---	---------------------

Ad. E W obrębie jednolitego symbolu rozwiniętego następująco:

622.33 622.33=111 622.33(075) 622.33(438) 622.33”18” 622.33 Katowice 622.33–051 622.33–52 622.33.003 622.33.01	górnictwo węglowe górnictwo węglowe (ks. w jęz. angielskim) górnictwo węglowe (podręcznik) górnictwo węglowe w Polsce górnictwo węglowe w XIX wieku górnictwo węglowe w Katowicach górnicy automatyzacja w górnictwie węglowym górnictwo węglowe z ekonomicznego punktu widzenia teorie wydobycia węgla kamiennego	Kolejność podziałów wg reguł porządku pionowego
---	---	---

☐ Wg tych samych zasad (łącznie) układa się DŁUŻSZE CIĄGI SYMBOLI, np.:

622.33(438)
 622.33(438):338.12
 622.33(438)(075)
 622.33(438)''18''
 622.33 Katowice
 622.33-051

☐ UWAGI

1. Po wyczerpaniu się wszystkich możliwości szeregowania o kolejności decydują cechy wydawniczo-formalne (np. chronologia zstępująca lub porządek alfabetyczny)
2. W katalogach szeregujących piśmiennictwo wg powyższych zasad stosuje się karty rozdzielcze. Ilość kart rozdzielczych jest zależna od liczby jednorodnych opisów – zalecane minimum to 1 karta rozdzielcza na co najwyżej 50 kart katalogowych.
3. Zasady powyższe (w ścisłym znaczeniu) stosuje się głównie w kartotekach dokumentacyjnych w praktyce ośrodków informacji naukowej oraz bibliotek specjalistycznych.
4. W bibliotekach publicznych i szkolnych wg powyższego porządku układa się tylko karty rozdzielcze (działy), których ilość i dobór wynika wprost z przyjętego schematu katalogu. Dalsze szeregowanie w obrębie działów jest zwykle alfabetyczne (wg haseł formalnych) lub przedmiotów uwzględnionych w poddziałach A/Z (np. osób w obrębie 929A/Z lub miejscowości w obrębie 913(438)A/Z itp.)

BUDOWA KATALOGU

☐ KARTOTEKI DOKUMENTACYJNE

Kartoteki dokumentacyjne stosują tzw. permutację – liczba kopii dla symbolu złożonego z n symboli prostych wynosi $n!$ (przy konstruowaniu symboli złożonych używa się tam głównie znaku ':' i dla przejrzystości na poszczególnych kartach zmienia kolejność). Przykładowo dla symbolu 622.33:338.12:556 układ kart i symboli będzie następujący :

622.33:338.12:556	
622.33:556:338.12	symbol składa się z 3 symboli prostych , zatem
338.12:622.33:556	$3! = 1 * 2 * 3 = 6$
338.12:556:622.33	To pozwala na umieszczenie opisu w 6 różnych miejscach kartoteki
556:622.33:338.12	
556:338.12:622.33	

☐ BIBLIOTEKI PUBLICZNE I SZKOLNE

Opisy wtórne – ilość kart katalogowych, które należy powielić dla każdej klasyfikowanej pozycji zależy od symbolu UKD, który został użyty do scharakteryzowania danej pozycji. W uproszczeniu :

- dla symbolu prostego lub rozwiniętego – 1 karta;
- dla symbolu złożonego – tyle kart, ile zawiera w sobie symboli prostych lub rozwiniętych

Np.:

622.33	1 karta
622.33(438)	1 karta
622.33-51	1 karta
94(438)	1 karta
94(438).06	1 karta

<u>94(438).06:929-052(438)''17''</u> Stanisław August	2 karty
<u>94(438).06:929-052(438)''17''</u> Stanisław August	

<u>016:[002.2+02](438)(091)''18''</u>	
<u>016:[002.2+02](438)(091)''18''</u>	3 karty
<u>016:[002.2+02](438)(091)''18''</u>	

☐ Biblioteki publiczne i szkolne nie szeregują więc wszystkich opisów wg reguł porządku pionowego. Wg tego porządku ułożone są tylko karty rozdzielcze. Uwzględniany symbol (tylko przy opisach wtórnych) należy każdorazowo podkreślić ołówkiem – zob. przykłady wyżej.

📖 UKD – ćwiczenia i komentarze

- ❑ Ilość kart rozdzielnyczych (działów) uzależniona jest od przyjętego w danej bibliotece schematu katalogu – tzw. wykazu działów. Schematy te dla większości typów bibliotek zostały już centralnie opracowane. Oto najważniejsze typy :
  - dla małych bibliotek publicznych (do 20 tys. wol.),
  - dla bibliotek i oddziałów dziecięcych,
  - dla średnich bibliotek publicznych (20–100 tys. wol.),
  - wybór dla bibliotek szkolnych.
- ❑ Konsekwencją przyjęcia schematu jest ustalenie wykazu podstawowych symboli i tzw. „głębokości” klasyfikowania. W praktyce więc uwzględnia się tylko część symbolu (tę, którą mamy w schemacie – zob. rozwiązania stosowane w „Przewodniku Bibliograficznym” w obrębie jednego numeru) lub pozwala wprost na płytkie klasyfikowanie. Należy jednak unikać stosowania wprost symboli płytkich, gdyż w przypadku zmiany (rozbudowy) schematu zmusza to do powtórnego analizowania zawartości książki.

<i>Fragment schematu dla małych bibliotek publicznych</i>	<i>Przykładowe symbole (podkreślono uwzględnioną część)</i>
62. Technika	<u>620.9</u> ; <u>621.1</u> ; <u>621.3</u> ; <u>621.311</u> ; <u>621.35</u> ; <u>621.396</u> ;
621.3 Elektrotechnika	<u>621.7</u> ; <u>622</u> ; <u>623</u> ; <u>624</u> ; <u>626.4</u> ; <u>627.52/.53</u> ; <u>629.313</u> ;
629.3 Technika transportu lądowego	<u>629.331</u> ; <u>629.341/.342</u> ; <u>629.371</u> ; <u>629.432</u> ; <u>629.433/.434</u> ;
629.7 Technika lotnicza i astronautyczna	<u>629.7</u> ; <u>629.73</u> ; <u>629.76</u> ; <u>629.9</u>

❑ UWAGI

- Optymalna liczba kart katalogowych w jednym dziale wynosi ok. kilkunastu – maksymalnie do 50. Po jej przekroczeniu należy odpowiednio zmodyfikować schemat i zaplanować reklasyfikację.
- Do katalogu rzeczowego włącza się tylko odpowiednią liczbę kopii opisu głównego (bez odsyłaczy i kart pomocniczych); można jednak włączać karty cząstkowe.

ZALETY I WADY UKD

<i>Zalety</i>	<i>Wady</i>
1. Elastyczność	1. Ograniczony podział I stopnia (co burzy logikę układu i powoduje konieczność budowy symboli złożonych)
2. Nieograniczona zdolność do rozbudowy	2. Starzenie się
3. Odporność na barierę językową	3. Nowe dziedziny mają zbyt długie symbole
4. Możliwość skracania i modyfikacji	4. Nienaturalna leksyka (co ogranicza jej popularność wśród użytkowników)
5. Powszechność	

🕒 ĆWICZENIE:

Ustal liczbę kopii kart katalogowych i ich przyporządkowanie dla niżej podanych symboli i fragmentu schematu. Zastosuj zasady przyjęte przez biblioteki publiczne i szkolne

<i>Fragment schematu dla małych bibliotek publicznych (5 i 6)</i>	<i>Symbole</i>
5 Nauki przyrodnicze	1. 501:61
502/504 Ochrona środowiska	2. 502.6(438)(084.1)
51 Matematyka	3. 51+55](438)
52 Astronomia. Geodezja	4. 53(091)
53/54 Fizyka. Chemia	5. 512.5+512.7+514.14](075)
55 Geologia. Nauki o Ziemi	6. 528(02.053.2)
56/59 Nauki Biologiczne	7. 531/534+ 539
6 Nauki stosowane	8. 577.16:615.3
61 Medycyna	9. 581+591](075.2)
62 Technika	10. 51/52::61
66/69 Przemysł	11. 502/59::61
	12. 615:612.015+577.16+578](075.8)
	13. 592/599::502
	14. 641.5:61
	15. 591.9+502.6](44)(047)
	16. 531.1:69::631.2